

EEN
MOOIE
DOOD

Charles den Tex

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2024 Charles den Tex
Omslagontwerp: Buro Blikgoed
Omslagbeeld: © Nilufer Barin / Arcangel Images
Foto auteur: © Dies Goorman
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1527 9
ISBN 978 94 027 7188 6 (e-book)
NUR 305
Eerste druk juli 2024

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met * zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

PROLOOG

Als ik terugdenk, weet ik precies wanneer het begon. Op een waanzinnig mooie herfstnacht, vlak na sluitingstijd, vijf over een, eind september, stonden we buiten te kijken naar een overdonderende sterrenhemel. Met Linda, Rick, Henk, Sally, Hamid en Bart, de vaste klanten van mijn café. We wilden het onvermijdelijke afscheid nog even uitstellen. Meestal zie je midden in de stad niet al te veel sterren, de lichtvervuiling is te groot. Die nacht leek het wel of we boven op een berg stonden en onbelemmerd de Melkweg in keken.

‘Satellieten spotten,’ zei Henk. Hij komt al zo lang in het café dat ik hem beter ken dan mijn eigen broer.

Meer hoefde hij niet te zeggen. We pakten elk een stoel en zetten die op de stoep, ik haalde een laatste rondje en in aanbiddende stilte staarden we naar boven, naar het grote onmetelijke, naar dromen die wakker worden onder het zichtbare heelal. Pas als je ziet hoe klein je bent kun je gelukkig zijn. Dat waren we. Henk haalde zijn shagbuidel tevoorschijn, draaide een sigaret en stak hem op. Rook kringelde omhoog, de leren buidel hield hij in zijn hand op zijn schoot. Een kostbaar bezit.

‘Daar,’ zei Hamid, en hij wees. We dachten er niet bij na hoe bespottelijk het was dat iemand hier op de stoep in de Westerparkbuurt van Amsterdam, aan de overkant van het spoor, vlak bij de Westelijke Eilanden, met zijn vinger de kosmos in wees naar een langs schietende mete-

oor, een vallende ster of een passerende satelliet. Zo ver als we kunnen kijken, zo klein zijn we.

We tuurden naar de donkere lucht. Linda zag hem ook. De rest van ons zag alleen de enorme hemel. De stilte keerde weer en niemand zei meer wat. Alle gesprekken van die avond waren afgelopen. Wat viel er nog te zeggen?

‘Daar,’ zei Henk. ‘Daar! Daar! Rechts op drie uur.’

Gespannen keken we in de richting die hij aanwees en daar zagen we inderdaad iets. Het bewoog. Henk zwaaide met grote armbewegingen.

‘Zie je me?’ riep hij.

Elke satelliet die hij spotte was een bevestiging van zijn theorie dat we vierentwintig uur per dag en zeven dagen per week in de gaten worden gehouden. Van alle kanten, ook van boven. Er draaien meer dan veertienduizend satellieten rond onze aarde, dus misschien heeft hij wel gelijk. Daar wil ik niet te veel over nadenken.

‘Gaat van links naar rechts.’

Met geknepen ogen volgden we het lichtje, van links naar rechts inderdaad, tot het verdween.

‘Weg is-ie,’ zei ik.

In geconcentreerde stilte staarden we omhoog, op zoek naar de verdwenen satelliet. Het was een oefening in nietigheid. Het spotten van een satelliet betekende dat we zagen hoe klein we zijn en hoe onmetelijk groot het heelal is en dat wij daarin toch maar mooi een plekje op de stoep hadden.

Op die stoep klonken opeens voetstappen. Een lange, slanke man kwam de hoek om en stopte voor onze neuzen.

‘Is er voor mij nog een biertje?’ vroeg hij.

‘Sorry, de bar is gesloten,’ zei ik. Ik had geen zin nu nog illegaal drank te verkopen. Sluittingstijd lag echt achter ons.

‘Je mag wel wat van mij,’ zei Linda. ‘Ik heb nog een half flesje.’ Ze stak haar hand uit met de fles. ‘Als je niet vies van me bent, want ik heb er wel met mijn lippen aangezeten.’

‘Vies? Zeker niet. Lijkt me heerlijk.’

Hij nam het flesje aan, zette het aan zijn mond en dronk het leeg. Hij genoot zichtbaar, smakte met zijn lippen, wreef de hals van de fles schoon en gaf hem terug. Ik pakte mijn mobiel en maakte een paar foto’s, midden in de nacht, om het moment vast te houden. Voor mij mocht dit ene moment de rest van mijn leven duren.

‘Goed bewaren,’ zei hij. ‘Deze fles is het bewijs dat je iemand gelukkig hebt gemaakt.’

‘Zoveel stelde het niet voor,’ zei Linda.

‘Toch wel, toch wel. Dank je.’

De man draaide zich om, maakte een kleine danspas en liep weg. Twee stappen, drie, vier en hij verdween uit het zicht.

‘Net als die satelliet,’ zei Hamid. ‘Hij was er en toen was hij er niet.’

‘Tijd om op te breken,’ zei ik.

Dat was het. Die nacht voelden we allemaal een opmerkelijke tevredenheid, een geluk dat ons bij elkaar hield.

‘Zetten jullie de stoelen maar weer binnen, dan ruim ik hier wel op,’ zei Linda en ze raapte de lege flesjes en glazen bij elkaar. ‘Deze neem ik mee,’ zei ze en ze hield een flesje omhoog, een triple. Het flesje dat de onbekende man had leeggedronken. ‘Als aandenken aan een perfecte avond.’

‘Gelijk heb je.’

Toen was het begonnen, dat voelden we allemaal, een onwaarschijnlijke periode waarin alles leek te kloppen en alles lukte. Linda straalde, ze had er nog nooit zo gelukkig uitgezien. In de dagen daarna leek zelfs haar moeizame huwelijk met Rick op te bloeien. Henk had minder kritiek op alles en iedereen. Bart hielp een keer met opruimen. Mijn broer, Ries, kwam advies vragen over een deal die hij kon maken in Egypte omdat ik volgens hem meer ervaring had met mensen uit andere culturen. Ik was met stomheid geslagen, hij vroeg nooit iets aan mij. En nog een paar dagen later kwam Imane met haar vriendinnen het café binnen. Zo begon de gelukkigste periode uit mijn leven en dat geluk leek alleen maar groter te worden. Tot het abrupt ophield.

1

‘Waar was u?’

Het is de eerste echte vraag die ze me stelt en die laat me niet meer los. Waar was ik? Shit. Ik was in een andere werkelijkheid, een ander bewustzijn. In dromen.

‘Ik sliep.’

‘Dat bedoel ik niet. Waar was u? Fysiek?’

Ze is niet geïnteresseerd in mijn toestand. Ze wil weten waar mijn lichaam was.

‘In bed. In de slaapkamer. Boven. Laatste deur op de overloop.’

‘U was dus hier?’

‘Hier. Daar. Wat maakt het uit? Ik was boven. Niet hier beneden.’

‘En was er iemand bij u?’

De betekenis van die vraag dringt eerst niet tot me door. Ze moet hem herhalen en nog weet ik niet wat ik moet zeggen. Was er iemand bij me? Er was één persoon die bij me had moeten zijn en die was er niet, dat weet ze al. Wat bedoelt ze nou? Wil ze weten of er iemand anders bij me was? Een onbekend iemand die er niet hoorde te zijn? Iemand die er nu niet meer is? Hoe komt ze erop? Wie verzint dit soort vragen? Waanzin. Ik heb de neiging om te gaan gillen.

‘Nee,’ zeg ik. ‘Er was niemand bij me.’

‘U was alleen?’

Ook die vraag moet ik beantwoorden. De rechercheur blijft me onaangedaan aankijken, haar blik wijkt niet. Ze wil antwoorden hebben voordat ze me laat gaan. Ze is beleefd en vasthoudend, op een bepaalde manier streng. Ze zegt dat ze begrijpt dat ik aangeslagen en in de war ben, in shock of nog erger, maar ze klinkt alsof dat er nu even niet toe doet. Af en toe lijkt het alsof ze maar wat zegt, zinnnetjes oplepelt, en ondertussen kijkt ze me aan met een blik die geen enkele bewegingsruimte laat.

‘U was dus alleen?’

Dus. Dat is al de tweede keer dat ze dat woord gebruikt. Ze trekt conclusies uit wat ik zeg, alsof ik mezelf in de problemen breng met antwoorden die ik zelf niet begrijp, zo beschuldigend klinkt dat ene kleine woord. Met dat woord voert ze de druk op. Op mij. Ze doet het expres, ze duwt en trekt.

‘Dus?’ vraag ik.

Nu is zij degene die mij niet-begrijpend aankijkt. Wat ik zeg is geen antwoord op haar vraag en alleen de juiste antwoorden worden geaccepteerd. Zo moeilijk is het niet; zij is getraind, ik niet.

‘Ik begrijp dat dit moeilijk is,’ zegt ze.

Dat maakt het erger, want ze begrijpt er niets van. Ze probeert de puinhoop van mijn leven in haar stoïcijnse aanpak te persen, en het past niet. Het past van geen kant. Elke keer dat ze haar mond opendoet en een vraag stelt, heb ik zin de woorden weer terug haar mond in te slaan. Agressie loeit in mijn lijf.

‘Moeilijk, ja. Moeilijk.’ Mijn stem trilt.

Het voelt als een verhoor, alsof ze me met haar vragen in het nauw wil drijven. Ik begrijp het niet, omdat ze niet hardop zegt wat ze denkt. Dat blijft onbenoemd, daar heeft ze het niet over. Ik ook niet. Ze praat eromheen. Ze vertrouwt me niet, dat klinkt zo hard tussen haar woorden door dat het al het andere geluid wegdrukt. Voor haar ben ik een verdachte. Maar dat zegt ze niet. Ze houdt zich op de vlakte, want op de open vlakte is de kans het grootst dat ik de weg kwijtraak en ze mij kan betrappen; dat ik beken dat ik iets heb gedaan. Ik sta met een bierviltje in mijn handen

en probeer de insinuatie niet te horen. Dat houd ik niet lang vol. De enige oplossing is om het dan zelf maar uit te spreken. Imane, mijn vriendin, de liefde van mijn leven, is dood – en ik word ondervraagd.

‘Verdenkt u mij?’

Ze zegt niets, geen ja en geen nee. Ze kijkt me alleen maar aan met een blik die iets heel anders zegt. Die zegt: het kan kort duren, het kan lang duren, maar ik krijg je.

‘Waarom denkt u dat?’ vraagt ze.

Schijnheilig. Verraderlijk. Ze probeert me te ontregelen zodat ik mezelf in de hoek praat. Had ik mijn mond maar moeten houden. Zo werkt dat. Haar ogen dwingen me. Ze heeft mooie ogen, diep donker en sterk, dat denk ik nog. Fuck. Ze is niet bang om te kijken en dat zie ik ook. Ze kijkt naar mij en wacht. Alsof ze me over een rand wil duwen.

2

Roerloos zat ze in het lege café. Waarom was ze daar? Ik heb haar niet gehoord toen ze uit bed stapte en naar de gang liep. Ik heb niet gemerkt dat ze de trap af ging. Ik heb de deur van de slaapkamer niet gehoord. Geen piepende scharnieren of krakende treden. Niets. Imane was altijd een lichtere slaper dan ik, ze ging er wel vaker midden in de nacht even uit om iets te drinken of naar de wc te gaan. Meestal hoorde ik haar, heel even, haar nachtelijke bewegingen waren vertrouwd, en binnen een minuut sliep ik weer verder. Toen niet. Ik werd wakker en ze was er niet. Het duurde even voordat het tot me doordrong. Ook toen ik goed en wel wakker was, hoorde ik geen geluid, geen voetstappen. Ik riep haar en wachtte op een reactie, keek op de wekker naast het bed, vijf voor half vier, en riep nog een keer. Er kwam geen antwoord. Na nog twee keer roepen stond ik pas op en zelfs toen maakte ik me nog geen zorgen. Slaapdronken ging ik naar beneden, naar het café. Het was niet eng, ik was niet bang, er was niets dreigends te horen of te zien. Het was gewoon stil. Daarom kwam het zo hard aan.

Het eerste wat ik beneden aan de trap voelde was een koude luchtstroom die van buiten naar binnen kwam. De voordeur van het café stond open. Het was januari, buiten vroom het. Imane zat op een bankje aan een van de grote tafels, rechtop, haar bovenlichaam in de hoek van twee muren geklemd. Haar hoofd was iets voorover gezakt, een klein

beetje maar. Ze zag er stijf uit, verkrampt, alsof al haar spieren gespannen waren. Voor haar stond een glas water. Half vol.

Ik riep haar naam, liep naar haar toe, pakte haar hand en schrok. Haar huid was koel en rubberig, voelde als een soort kunststof verpakking. Dit was Imane niet meer, ik voelde huid zonder leven. Ik huiverde. Na een paar seconden keek ik pas goed en wist ik het zeker. De dood is heel zichtbaar, de lege blik in de ogen is afstotelijk, de zogenaamd ontspannen uitdrukking op het gezicht is vreselijk. Nog voordat ik bewust de conclusie kon trekken, greep de paniek me bij de keel en ontplofte ik in een hectische drang om iets te doen. Ik holde naar de voordeur, keek naar buiten, zag niemand en rende weer terug, telefoon in mijn hand, 112 aan de lijn. Ik hield haar vast, probeerde haar in leven te houden, zonder erbij na te denken, want ze was er al niet meer. Dat kon ik niet accepteren, ik zag alleen haar verstijfde gezicht. Ik hield haar in mijn armen en ze voelde zwaarder dan ooit, zo zwaar was ze nooit geweest. Ik wilde haar recht-op houden zodat ze niet zou wegzakken, buiten mijn bereik.

Ze kwamen allemaal tegelijk, ik hoorde ze aankomen door de Spaarnammerstraat. De Amsterdamse hulpdiensten waren snel en efficiënt. Politie, ambulance, mensen in uniform, geel en groen en blauw en zwart en nog meer geel. Ik werd omsingeld. Het lawaai hoorde ik niet eens, omdat ik zelf de meeste herrie maakte. Ik was hysterisch. Ambulancemedewerkers probeerden me te kalmeren. Ze moesten wel, want ik zat daar op het bankje met Imane in mijn armen en maakte hun het werk onmogelijk. Voorzichtig probeerden ze mijn handen los te wrikken, zodat ze bij haar konden, haar konden onderzoeken, op een brancard leggen, naar de ambulance brengen. Het moest allemaal zo snel mogelijk gebeuren. Dat besepte ik naderhand, maar op het moment zelf wist ik niets. Ik was alleen maar bang, bang voor alles, voor dit moment dat nooit had mogen zijn, bang voor een toekomst die ik niet wilde, bang voor de dood waar ik niets van wist. Dat overheerste, het was een reactie waar ik geen controle over had. Ik was Imane verloren, mijn liefde kwijt.

Met zachte dwang probeerden de ambulancebroeders me van de bank af te krijgen, om haar los te laten en van haar weg te schuiven, op te staan. Elke centimeter was moeilijk, ik wilde geen afstand tussen ons, juist niet. Wat ze ook deden, ik bewoog niet. Ik zat onwrikbaar vast.

Bij de deur ontstond commotie, een man baande zich een weg tussen de hulpverleners door, iedereen die in zijn weg stond duwde hij opzij. Iemand viel. Een cafétafel en een stoel gingen om. Er werden bevelen geschreeuwd.

‘Hou die vent tegen! Haal hem hier weg!’

Agenten schoten toe en probeerden de man te overmeesteren, zonder succes. Hij bleek onverwacht sterk, sloeg en mepte, ging vol in de aanval, raakte een agent in zijn gezicht. Hij wilde naar mij toe, al zijn agressie was daarop gericht. Een agent probeerde me af te schermen, zei dat ik moest blijven zitten, duwde me nog dichter tegen Imane aan, zodat ik veilig achter zijn rug zat. Was deze man, deze gek, degene die Imane had vermoord? Was de dader teruggekomen? Ik kon niet zien wie hij was, hij werd omringd door handhavers en grote mannen in uniformen. Vanaf de bank zag ik hoe hij tegen de grond werd gewerkt. Met zijn armen op zijn rug en een tie-wrap om zijn polsen werd hij weggesleurd, de deur uit, naar een politiebusje dat daar stond.

‘Wat gebeurt er? Wie is dat?’ vroeg ik.

‘Gaan we uitzoeken.’

Even werd het heel stil om me heen, de aandacht verschoof van mij naar de indringer. Alle hulpverleners gingen weer naar buiten. De uitspatting van geweld ebde weg en ik bleef rillend achter. Mijn arm om Imane heen voelde verkeerd.

3

Rechercheur Verhaast vraagt of ik mee wil komen. Ze hebben de verwarde man aangehouden en gevraagd wie hij is en wat hij hier komt doen. Uit zijn antwoorden kunnen ze geen wijs worden.

‘Het lijkt erop dat hij iets te maken heeft met wat er hier is gebeurd,’ zegt ze.

De gedachte dat er nu al iemand is opgepakt doet iets met me. Aarzelend laat ik Imane los en sta op van de houten bank. In mijn hoofd begint alles te schuiven. Is dit de man die haar heeft vermoord? Want ze is niet zomaar gestorven, daar ben ik van overtuigd. Het snijdende verlies wordt even opzijgeschoven door de mogelijkheid dat ik te weten kom wie het heeft gedaan. Terwijl ik achter Verhaast aan loop, metselt die gedachte zich vast in mijn kop. Wie? Wie heeft dit gedaan? Dat wil ik weten. Moet ik weten.

Verhaast neemt me mee naar buiten, naar het politiebuisje. Achterin zit de man, ik hoor hem al van een afstand.

‘Hij is behoorlijk verward,’ zegt ze. ‘Dus kom maar niet te dichtbij.’

Ze houdt mijn arm vast en begeleidt me tot ik door het open portier in de auto kan kijken, recht in de ogen van een man die ik al mijn hele leven ken. Zijn handen zijn nog steeds op zijn rug gebonden, hij zit in een benarde positie. Met een verwilderde blik kijkt hij me aan. Hij heeft geen idee wat er aan de hand is.

‘Kent u deze man?’ vraagt Verhaast.

Ik moet even slikken voor ik kan antwoorden. De aanblik is zo hulpeloos dat ik heel even vergeet wat er binnen in het café is gebeurd.

‘Dit is mijn vader,’ zeg ik. Ik buig me voorover zodat ik dichterbij hem ben. ‘Pap, wat doe jij hier?’

‘Harm? Ben jij dat, Harm?’

In zijn hoofd gieren gedachten waar hij geen controle over heeft. Mijn vader is dementerend. Meestal kan hij zich nog wel redden, maar in stressvolle situaties raakt hij compleet de weg kwijt. Zoals nu. Hij weet nauwelijks waar hij is of waarom de politie hem heeft vastgezet. Na een kort overleg wordt hij weer uit de wagen gehaald en worden zijn polsen losgemaakt. Roerloos staat hij voor me. Hij trekt niet aan me, hij duwt niet, de rust keert in hem terug.

‘Harm, wat is er gebeurd? Die lui hebben me vastgebonden.’ Hij kijkt langs mij heen naar een van de agenten.

‘Dat was niks,’ zeg ik. ‘Dat is alweer voorbij. Waarom ben je hier?’

‘Omdat je me hebt gebeld.’

Ik kan me er niets van herinneren. In mijn hoofd is het al net zo’n chaos als in het zijne. Eén ding weet ik zeker: ik heb hem niet gebeld. Ik heb mijn broer gebeld, Ries. En hij heeft waarschijnlijk pa gebeld, want die woont dichterbij. In het hoofd van mijn vader is dat omgedraaid.

‘Jij belt en dan kom ik, zo werkt dat. Pak mijn hand.’

Hij houdt zijn hand vlak bij de mijne, alsof hij aan een richel hangt en zomaar te pletter kan storten. Het enige wat ik hoef te doen is zijn hand vastpakken en dan kan ik hem naar veilige grond trekken. Hij is verder heen dan ik had gedacht.

‘Ries komt ook,’ zegt hij.

Ries is Richard, mijn jongere broer, en Ries weet altijd alles beter, daarom heb ik hem gebeld. Ook omdat ik niemand anders kon bedenken. Hij heeft een mega-succesvol handelsbedrijf en een geweldige vrouw, Gwen. Negen jaar geleden hebben zij en ik iets met elkaar gehad toen Ries in het buitenland was, lang voordat ik Imane leerde kennen.

Sinds die tijd ontlopen we elkaar en geef ik Ries altijd gelijk. Dat is beter. Het is ook een soort straf die ik onderga. En nu heb ik hem nodig. Niets is eenvoudig. Een van hulpverleners ontfermt zich over mijn vader terwijl ik samen met de rechercheur terugloop naar Imane.

Die nacht is Ries op zijn ergst. Hij is nog niet binnen of mijn macho-broertje staat de boel al te regelen, het is zijn manier om de omstandigheden de baas te blijven. Totaal tegen zijn gewoonte in omhelst hij me, onhandig en stijf, de dood van Imane grijpt hem aan. In de vier jaar dat ik met haar samen was heb ik nooit gemerkt dat hij op haar gesteld was. Dat zijn mijn oogkleppen.

Tot mijn opluchting neemt hij de zorg voor vader over en maakt de weg vrij. Met elke stap die de verplegers zetten voel ik mijn wereld iets verder instorten.

‘O, man, fuck,’ zegt Ries.

Voor één keer ben ik het roerend met hem eens, beter had ik het zelf niet kunnen zeggen. Om me heen is het druk, lawaaierig en toch beheerst en rustig. Overal zijn mensen iets aan het doen, allemaal professionals, getraind om in dit soort omstandigheden te werken. Ze proberen me op de vreemdste manieren gerust te stellen.

‘Hartstilstand,’ zegt iemand, ik zou niet meer weten wie. ‘Gaat heel snel, heeft ze weinig van gemerkt. Een mooie dood.’

Een mooie dood? Wat is dat voor een absurde opmerking? Het klinkt alsof hij me staat uit te schelden. Wat is er dan zo mooi aan?

Zelfs op dit vroege uur zijn er voorbijgangers en geïnteresseerden die willen kijken. In deze buurt houden we elkaar in de gaten. Na overleg mag Linda, mijn buurvrouw, naar binnen. Zij en haar man Rick wonen in het huis naast het café. Rick is een stamgast die overal commentaar op heeft, meestal negatief. Linda houdt van de buurt en wil dat het met iedereen goed gaat. Ze slaat haar armen om me heen en houdt me vast. Het voelt ongemakkelijk intiem.

‘Ik hoorde de sirenes en zag die zwaailichten en zo en...’ Ze kijkt om zich heen.

De politie zet de zaak af, vooral het tafeltje in de hoek, en zorgt dat er niemand meer bij kan die er niets te zoeken heeft. Het café wordt onderzocht op mogelijke sporen. Het maakt niet meer uit, de tent is dicht. De echte puinhoop is voor niemand zichtbaar, die zit in mij. De rechercheur neemt me apart en stuurt mijn vader, Ries en Linda weg.

‘Laat even weten als jullie klaar zijn,’ zegt Ries. ‘Dan komen we terug.’

Rechercheur Verhaast wacht geduldig tot we afscheid hebben genomen en ik voldoende ben gekalmeerd om vragen te beantwoorden. Ze vraagt wie ik ben, wat ik doe, hoe oud ik ben en wat mijn relatie is tot de overledene. En daarna komt ze met die vraag.

‘Waar was u?’